

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина I

**Одеса
2018**

ВЛИЯНИЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ НА ЧЕЛОВЕЧЕСКОЕ ВПЛИВ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НАСЕЛЕННЯ НА РІВЕНЬ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

Савина І. В.¹, Ольвінська Ю. О.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Савина І. В., Ольвінська Ю. О. Вплив захворюваності населення на рівень людського розвитку. Розглянуті фактори, що зумовлюють захворюваність в Україні. Проаналізована динаміка захворюваності в Україні за останні 5 років, рівень захворюваності за областями та структура захворюваності за видами хвороб у 2016 році.

Ключові слова: захворюваність, індекс людського розвитку, здоров'я, населення, соціально-економічний розвиток.

Савина І. В., Ольвінська Ю. О. Влияние заболеваемости населения на уровень человеческого развития. Рассмотрены факторы, которые обуславливают заболеваемость в Украине. Проанализирована динамика заболеваемости в Украине за последние 5 лет, уровень заболеваемости по областям и структура заболеваемости по видам болезней в 2016 году.

Ключевые слова: заболеваемость, индекс человеческого развития, здоровье, население, социально-экономическое развитие.

Savina I.V., Olyvinskaya J. O. Influence of morbidity of the population on the level of human development. Factors that determine the incidence in Ukraine are considered. The dynamics of morbidity in Ukraine for the last 5 years, the incidence rate by regions and the structure of morbidity by types of diseases in 2016 are analyzed.

Keywords: morbidity, human development index, health, population, social and economic development.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Савина, І. В. Вплив захворюваності населення на рівень людського розвитку [Текст] / І. В. Савина, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 198 – 202.

Здоров'я є найважливішою цінністю в житті людей і залежить від багатьох чинників: кліматичних умов, стану навколишнього середовища, забезпечення продуктами харчування та їх якістю, соціально-економічних умов, а також стану медичної інфраструктури і рівня медичного обслуго-

вування. Стан здоров'я населення є своєрідним дзеркалом соціально-економічного, екологічного, демографічного, санітарно-гігієнічного стану та добробуту країни і має регіональні відміни в Україні, які сформувалися під впливом ряду чинників. Стан здоров'я і довголіття населення – одна з найважливіших характеристик людського розвитку. Звичайно, одного фізичного довголіття недостатньо для всебічного розвитку людини. Проте довге і здорове життя відкриває для такого розвитку значно більші можливості. Очевидний зв'язок здоров'я зі здатністю до ефективної праці і підвищення особистого та суспільного добробуту: низький рівень здоров'я населення перешкоджає розвитку економіки країни.

Захворюваність населення – комплексне поняття, що включає в себе показники, які характеризують рівень різноманітних захворювань та їх структуру серед усього населення або його окремих груп на певній території [3].

Захворюваність населення посідає особливе місце в комплексі медико-соціальних показників, адже саме вона є основною причиною смертності, а також тимчасової та стійкої втрати працездатності населення, що в свою чергу призводить до значних економічних втрат суспільства, негативно впливає на здоров'я майбутніх поколінь і зменшення чисельності населення. Показники захворюваності населення є одними із найбільш інформативних критеріїв діяльності органів і закладів охорони здоров'я та ефективності проведення лікувальних, профілактичних, соціальних та інших заходів[2].

Соціально-економічні негаразди, що спостерігаються останнім часом у нашій державі, призвели до зниження рівня і якості життя населення та погіршення стану його здоров'я. Серед факторів, що зумовлюють негативні тенденції у стані здоров'я населення, варто виділити постійне погіршення екологічної ситуації, бідність, спосіб життя та побуту, неякісне та незбалансоване харчування, зловживання алкоголем, поширення наркоманії, тютюнопаління тощо.

Науковими дослідженнями встановлено, що приблизно на 50% здоров'я людини визначає її спосіб життя. Негативними його чинниками є шкідливі звички, незбалансоване, неправильне харчування, несприятливі умови праці, моральне і психічне навантаження, малорухомий спосіб життя, погані матеріально-побутові умови, незгода в сім'ї, самотність, низький освітній та культурний рівень тощо. Негативно позначається на формуванні здоров'я і несприятлива екологічна ситуація, зокрема забруднення повітря, води, ґрунту, а також складні природно-кліматичні умови. Харчування – один із найголовніших факторів, що визначає здоров'я населення. Раціональне харчування забезпечує нормальний ріст і розвиток дітей, сприяє профілактиці захворювань, подовженню тривалості життя, підвищенню працездатності, створює необхідні умови адаптації організму до змін навколишнього середовища. Нераціональне, розбалансоване харчування сприяє розвитку і різкому зростанню у населення хронічних неінфекційних захворювань. Важливою проблемою в

нашій країні є й поширеність шкідливих звичок серед населення. Ситуація з алкоголізмом в країні відзначається гострою. Населення стало вживати більше міцних спиртних напоїв. Це відбувається на фоні недостатнього, незбалансованого харчування. Незадовільний стан навколишнього середовища є ще одним чинником погіршення стану здоров'я населення. Загально відомо, що антропогенне навантаження на довкілля в багатьох регіонах планети вже досягло рівня, що загрожує здоров'ю населення. В Україні, та особливо, в її промислових центрах ці проблеми актуальні в зв'язку з надзвичайним забрудненням довкілля, яке підсилене ще й радіоактивним забрудненням внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС [2].

На рис.1 представлено динаміку захворюваності населення України. Вона свідчить про значне зниження кількості випадків захворюваності у 2014 році, порівняно з попередніми, але це відбувається не за рахунок покращення стану здоров'я населення, а тому що не враховуються тимчасово окуповані території. У 2015 році цей показник залишався приблизно на тому ж рівні, а у 2016 році значно зріс.

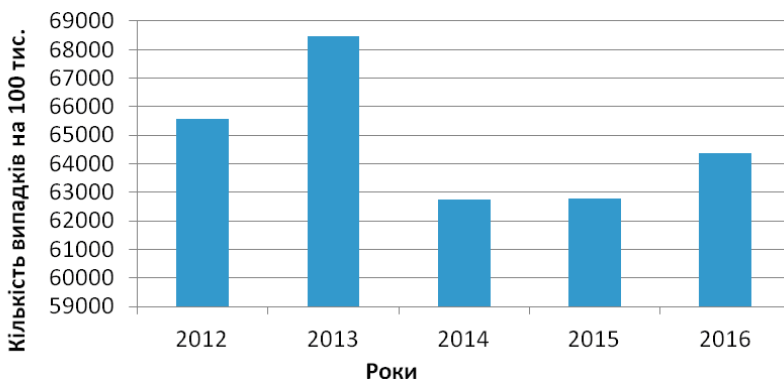

Рис. 1. Динаміка захворюваності населення України за 2012-2016 роки

Стосовно структури захворюваності за областями, у 2016 році найвищі рівні даного показника (при середньому по країні – 64375 випадків на 100 тис. населення) були зареєстровані в Київській (89284), Івано-Франківській (86924), Львівській (822487), Дніпропетровській (81388) областях. Найнижчі рівні первинної захворюваності у 2016 році зареєстровано серед населення Сумської (51248) та Запорізької (51934) областей.

На рис. 2 представлена структура захворюваності за видами хвороб. Уже традиційно, найбільшу частку складають хвороби органів дихання (42,4%), далі ідуть хвороби системи кровообігу (7,4%), хвороб органів травлення (6,9%), хвороби сечостатевої системи (6,6%), хвороби шкіри та підшкірної клітковини (6,0%), хвороби ока та придаткового апарату (5,2%), та інші.

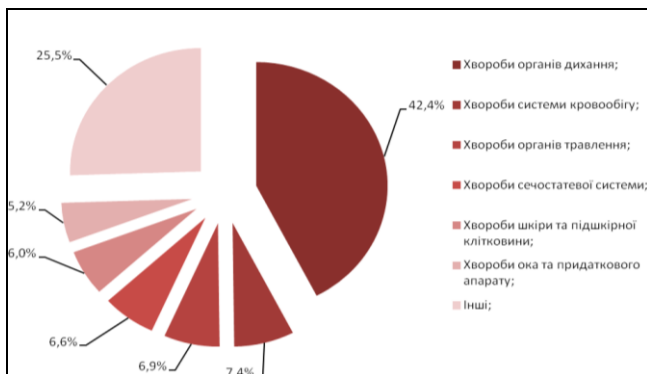

Рис. 2. Структура захворюваності населення України в 2016 році

Найсуттєвіший вплив на стан здоров'я населення в Україні здійснюють соціально-економічні фактори, а саме рівень та якість життя населення. Вони також впливають на формування соціального середовища проживання населення.

Для формування позитивної тенденції зниження показників захворюваності населення в країні, владі потрібно реалізувати комплекс заходів, направлених на зміни у системі медичного обслуговування населення за рахунок більш ефективного використання ресурсів. Основними пріоритетними напрямками реформування, мають стати розвиток первинної медико-санітарної допомоги на принципах сімейної медицини, структурна реорганізація системи медичного обслуговування, зміцнення фінансової бази із забезпеченням в першу чергу фінансування гарантованого державою обсягу медичної допомоги, розвиток страхової медицини. Реалізація останніх сприятиме не лише зміцненню здоров'я нації, а й покращенню усіх соціально-економічних показників [4]. В 2017 році в Україні проведено реформу в області охорони здоров'я. Її вплив на покращення стану захворюваності, динаміку і структуру цих показників буде можливо проаналізувати лише через декілька років.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Немець Л.М. Медична галузь Харківської області: територіальні особливості, проблеми та шляхи вдосконалення (суспільно-географічні аспекти): [монографія] / Л.М. Немець, Г.А. Баркова, К.А. Немець – К.: Четверта хвиля, 2009. - 224 с.

3. Мезенцева Н. І. Суспільно-географічне дослідження захворюваності населення: теоретичні та методичні основи / Мезенцева Н. І., Батиченко С. П. // Економічна та соціальна географія. – 2012. – Вип. 2 (65). – С. 45-52.

4. Лехан В.М. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір / В.М. Лехан, Г.О. Слабкий, М.В. Шевченко К.: Четверта хвиля, 2009. - 353 с.

5. Підгорний А. З. Соціально-демографічна статистика: підручник / А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська, К. В. Вітковська / за ред. А. З. Підгорного. – Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2017. – 450 с.

6. Ольвінська Ю. О. Диференціація регіонів України за рівнем людського розвитку / Ю. О. Ольвінська // Economics, management, law: problems and prospects: Collection of scientific articles. - United Kingdom: Agenda Publishing House, 2015.- Vol. 1. – P. 350-353.

7. Olvinskaya J. O. Dynamics of indicators of human development in Ukraine / J. O. Olvinskaya // Economics, management, law: realities and perspectives: Collection of scientific articles. - Les Editions L'Originale, Paris, France. 2016. - P. 265-269.

8. Запорощенко, А. С. Статистична оцінка рівня захворюваності та якості медичного обслуговування населення України [Текст] / А. С. Запорощенко, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 3. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2017. – С. 77 – 81.

9. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону: Монографія // За заг. ред. канд. економ. наук, професора А. З. Підгорного – Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2016. – 218 с.

10. Дутко, М. Е. Общественное здоровье, его влияние на уровень и качество жизни [Текст] / М. Е. Дутко, Ю. О. Ольвинская // Статистика – інструмент соціально- економічних досліджень : матер. конф. — Одеса, ОНЕУ. — С. 61 – 66.

11. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорелова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с